Útvonal

[redacted]	Táv	Szint	Jelzés
Aggtelek, Baradla-barlang	0	0	[redacted]
Baradla-tető	1,2	124	K▲
Szent Ferenc kápolna	4,7	212	K▲, K, K+
Medve-sziklák	6,2	229	S
Jósvafő, Tájház	8,4	253	S, P
Kurisztán útjelzőtábla	11,3	331	S, K
Szelcepuszta	16,4	451	P
Derenk	21,2	564	K
Szádvár	24	697	K, KL
Szabó-pallagi erdészház	28,8	902	PL, K
Vecsem-Bükki zsomboly	31,3	987	K+
Tornanádaska, vasútállomás	39,1	1012	Z, S

Igazolás

Aggtelek Bélyegzés	Jósvafő, Tájház Bélyegzés	Szelcepuszta Bélyegzés vagy fénykép	Derenk Bélyegzés
Szádvár Fénykép	Szabó-pallagi eh. Bélyegzés	Vecsem-Bükk zs. Fénykép	Tornanádaska Bélyegzés

Karsztvidék Turistája

jelvényszerző túramozgalom

Összeállította: v.Orbán Imre

Karsztvidék Turistája túramozgalom kiírása

A túramozgalom célja az Aggteleki-karszt népszerűsítése, az itt található barlangok, természeti és történelmi értékek felkeresése. A túramozgalmat bárki teljesítheti, a teljesítés nincs időkorlathoz kötve. A túramozgalom igazolása az igazolófüzetben történő bélyegzéssel, belépőjegy vagy fénykép elhelyezésével lehetséges.
Ajánlott bélyegzési lehetőségek Aggtelek, Jósvafő, Derenk, Szabó-pallagi erdészház OKT bélyegző, míg Szelcepusztán a turistaházban, Tornanádaskán a bolt, kocsma, önkormányzat vagy ha van szolgálat, akkor a vasútállomás.
A teljesítés után az igazolófüzetet a szervező címére el kell postázni, majd a kiértékelés és a díjazás + postaköltség befizetése után a szervező megküldi a díjazást.

Túramozgalom díjazása: jelvény és oklevél.

A díjazás ellenértéke: 1.500 Ft (jelvény+oklevél+postaköltség).

Túramozgalom irányítója: Orbán Imre (+36/70/942-4410)

Elérhetősége: 8523 Egyházaskesző Kossuth Lajos utca 7.

E-mail címe: bakonyturistaja@googlemail.com

Teljesítő neve:……..….

Teljesítő lakcíme:……

Teljesítő telefonszáma és e-mail címe:…….……..

……

Aggtelek

A terület az őskor óta lakott, itt kerültek elő a bükki kultúra tárgyi leletei. A település már a honfoglalás idején benépesült, a tatárjárás után azonban hosszú évtizedekre lakatlan maradt. Az ősi település magva a mai harangtorony és templom környékén, ÉNY–DK irányban hosszan elnyúló dombtetőn alakult ki. A termőföld gyenge minősége miatt a falu gazdasági életének alapja a 2. század közepéig a hegyi állattenyésztés, a mészégetés és a szövő-fonó háziipar volt.
Csokonai Vitéz Mihály barátja, Puky István és Ragályi Gedeon társaságában 1801. július 5-én látogatta meg a cseppkőbarlangot.
Petőfi Sándor felvidéki utazása során, 1845. május 24-én járt itt, nevét bevéste a barlang falába. Élményeit az „Úti jegyzetek” című munkájában írta le.
1858-ban tűzvész pusztította el a települést: az iskola és egy lakóház kivételével leégett a falu minden háza. A templom falai állva maradtak, de az épület teljesen kiégett.
A második világháborúban az átvonuló szovjet csapatok dúlták fel a községet.
Az 1950-es években a Borsodi szénmedence bányáinak megnyitása és Kazincbarcika nehéziparának felfejlesztése munkaalkalmakat és viszonylagos jólétet teremtett a környéken. A mezőgazdaságban maradt az egyéni gazdálkodás: kétszer is szerveztek ugyan termelőszövetkezetet, de az mindkétszer életképtelennek bizonyult.
Természeti értékeinek köszönhetően a település ma turisztikailag kiemelt jelentőségű. Az UNESCO 1995. december 6-án az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjait, köztük a Baradla – Domica-barlangrendszert és a Béke-barlangot a világörökség részévé nyilvánította.

Jósvafő

A ma alig több, mint 300 lelket számláló Jósvafő, az Aggteleki Nemzeti Park központi települése, a világhírű Baradla-barlang jósvafői kijáratától kb. 1 km-re található. A település népi építészeti értékekben gazdag ófalui részét, az ősi településszerkezet és a hagyományos településkép megőrzése érdekében 1999-ben műemléki jelentőségű területté nyilvánították.
A község neve először Ilsuafey formában egy 1272-es oklevélben szerepel. Zsigmond király 1399. október 24-én kelt iratában már a település részletes leírását találjuk. Az oklevél egy működő hámor és egy torony nélküli kőtemplom leírását is tartalmazza. A mai templom erődfallal körülvett, belsejét festett kazettás mennyezet díszíti, de figyelemre méltó a karzat, a szószékkorona és a padelők díszítése is.
A templom fölötti dombon helyezkedik el a különálló harangtorony, a fejfás emlékpark, a református és az izraelita temető.
A település műemléki jelentőségű ófalui részében található a Tájház, a szálláshellyé átalakított egykori középső vízimalom és a torony alatt elhelyezkedő háromosztatú tornácos népi lakóház, az erdei iskolai bázishelyként működő parókia épülete, a Kúria Oktatóközpont és Hucul Lovasbázis, valamint a Huszita ház
A falu főterén találjuk a községházát, a művelődési házat, a Turul-madaras hősi emlékművet, az 1848-as és 1956-os forradalom tiszteletére, ill. az államalapítás emlékére állított kopjafákat, a milleniumi emlékparkot, valamint a Baradla Galériát.
A település környékén több nevezetes barlang is található. 1927-28-ban Kaffka Péter mérnök irányításával vízszintes tárót fúrtak a Baradla-barlang Óriások Termének folytatásában felfedezett barlangszakaszba. Kessler Hubert vezetésével a barlang bejárata előtt létrehozták a Tengerszem Szállót és a Tengerszem-tavat, valamint kiépítették az elektromos hálózatot a barlangban.
Ezzel Jósvafő bekapcsolódhatott a barlangi idegenforgalomba.
A Dr. Jakucs László vezetésével 1952-ben feltárt Béke-barlang gyógyhatású levegőjének hasznosítására 1964-ben mesterséges tárót hajtottak ki Jósvafő határában, a barlang végponti termébe, ahol a közelmúltig szervezett barlangi gyógyterápia működött.
A településtől északi irányba nyíló Tohonya-patak völgyében található, az 1950-es években felfedezett és feltárt Kossuth- és Vass Imre-barlang.
Jósvafő napjainkban különböző típusú szálláshelyekkel és turisztikai-ökoturisztikai programokkal várja az idelátogatókat.

Derenk

A település középkori eredetű. Népessége megfogyatkozott a török hódoltság és a Rákóczi-szabadságharc alatt, majd egy 1711-es pestisjárvány következtében teljesen elnéptelenedett. Az 1715-ös összeírás szerint lakatlanul állt. Földesura, Esterházy gróf 1717-ben lengyel (szepességi gorál) jobbágyokkal telepítette be újra.
1907-ben 367, 1941-ben pedig 443 lakosa volt. A trianoni békeszerződés után Derenk választhatott, hogy Magyarországhoz vagy az újonnan alakult Csehszlovákiához akar tartozni. A lakosok Magyarország mellett döntöttek.
A népesség őrizte etnikai öntudatát, egészen 1943-ig nem asszimilálódott.
1938-tól Horthy Miklós – aki vadászterületet akart itt létrehozni – megkezdte a falu kiürítését a tulajdonosok teljes körű kártalanításával. A lakosság zöme Borsod-Abaúj-Zemplén megye különböző falvaiba költözött. A legtöbben az Emődhöz tartozó István-majorban, a Ládbesenyőhöz tartozó András-tanyán és Sajószentpéteren telepedtek le. Utolsó lakója,

Babarcsik István a kitelepítést megtagadta. 1943-ra a település teljesen megszűnt, templomát, épületeit lebontották. Ma már csak az iskola romos épülete, a templom helyén épült kápolna és a közeli temető jelzi, hogy ezen a helyen valaha egy település állt. 1994 óta, július közepén, egy évben egyszer, az egykori búcsú napján a faluból származók összegyűlnek egy megemlékezésre. Mint magyarországi lengyelek sokuk még beszéli a helyi lengyel dialektust.

Szádvár

Szádvár megépítésének időpontja nem ismeretes, a szabálytalan alaprajzával a hegytető platóját követő vár első említése V. István 1268-ban kelt oklevéléből származik. Egyes vélemények szerint ez a korai erősség valószínűleg a Ménes-völgy túloldalán magasodó Óvár-tetőn állt, ahol még napjainkban is elmosódott sáncok utalnak az egykori védőművekre. Azonban Szádvár legutóbbi régészeti feltárásán előkerült Árpád-kori kerámiák arra mutatnak, hogy a Várhegyen (is) állt erősség a 13. században. Az Óvár tetőn lévő, mindmáig ismeretlen korú erődítmény lehetett a korai Szádvár elővára, melyről a takarásban lévő déli irányú völgyet figyelhették.

1264-ben IV. Béla és fia, István ifjabb király háborúskodása idején kapitánya, Bács – Tekus ispán fivére – aki valószínűleg Torna vármegye ispánja volt, megnyitotta kapuit a király serege előtt. Ezért a vidék visszafoglalása után István a „hűtlen árulónak” minősített Bácsot és testvéreit megfosztotta vagyonuktól. Ekkor vesztette el a család Nógrád megyei birtokait, amiket 1273-ban IV. László király már Tekus fiainak adott vissza.

A 13-14. század fordulóján a területet a nagy hatalmú Aba Amadé nádor serege szállhatta meg, mivel, hasonlóan más visszafoglalt erősséghez, Szádvárat 1319-ben már Károly Róbert király kezén találjuk. Lehetséges, hogy az Óvár tetőn lévő vár egy ostromban olyan jelentősen megsérült, hogy már nem akarták helyreállítani és felhagyták. A 14. században a királyi kezelésben lévő váruradalmat honorként (szolgálati birtokként) a Drugeth család bírta. 1406-ban Luxemburgi Zsigmond király az őt a trónra juttató bárók közül Bebek Györgynek adományozta.

A 15. század közepén a Felvidéket tartósan megszálló, harcedzett cseh huszitákkal szövetséges lengyel Peter Komorowsky és serege kerítette hatalmába a várat, és innen fosztogatta a környező vidék népeit. A szádvári uradalom 1454-ben került vissza a Bebek család hatalma alá, hogy 1470-ben egy házassági szerződés kapcsán a Szapolyai-családra szálljon. A törökkel vívott vesztes mohácsi csatát követő anarchikus időszakban a Bebekek visszaszerzik ősi birtokukat. Ebben az évszázadban, Bebek Ferenc és fia György idejében nyerte el végleges formáját a hegy fennsíkját teljesen elfoglaló kővár, amely négy, egymástól kőfallal elválasztott udvarból állt. Érdekes megoldást jelentett a nehezebb tárgyak feljuttatására a meredek északi hegyoldalon kialakított kötélpálya, amelyet lovakkal vontatott csigarendszer mozgatott.

A császári udvarral, a törökkel és az erdélyi részekkel is kapcsolatban álló Bebek György várát 1567. január elején Schwendi Lázár kassai főkapitány vette ostrom alá, amit férje távollétében Patócsy Zsófia úrnő védelmezett a helyőrség élén. A korabeli krónikák szerint négynapi erős ágyúzás után Szádvár falai súlyosan megrongálódtak, ezért a gyalogsági roham megindítása előtt - szabad elvonulás fejében – a védők a vár feladására kényszerültek.

A 17. század folyamán az ország nagy részét meghódító törökök idáig már nem jutottak el. A kamarai kezelésbe került erősség zálogbérletéért a Pethe, Csáky és Rákóczi-családok pereskedtek. Az utolsó katonai események a Thököly-féle kuruc hadjáratok alatt zajlottak le falai között, a várat elfoglaló felkelőknek még

sikerült ugyan III. János lengyel király katonáit visszaverniük, ám később Caprara tábornok császári csapatainak már nem tudtak ellenállni. 1686-ban Bécsben döntés született „Szádvár elrontásáról”, melyre 1688-ban került sor.
Mivel 1920-tól a csehszlovák határ szomszédságába esett, tiltott zónaként gazdátlanul romladoztak a középkori vár maradványai, területét visszahódította a természet. 2007-ben megalakult a Szádvárért Baráti Kör amely szakmai felügyelettel rendszeres állagmegóvó és feltáró tevékenységet végez. Így 2008-ban elvégezték a Lisztes-bástya, 2009-ben pedig – pályázati pénzből – a külső vár déli falkoronájának ideiglenes állagvédelmét. Közben gyerektábort és várnapot szerveztek. Az idők során uniós pályázatok révén további projektek alapján is folytak állagvédelmi munkák, a falkorona védelmek mellett a középső vár déli falának részleges (árnyékszék) és a Csonka-bástya teljes állagvédelme is megvalósult. Március idusán és október 23-a környékén rendszeresen Vármentő napokat szerveznek, nyaranta pedig a Vármentő Hét keretében a régészeti feltárásokba kapcsolódnak be. Ezek a programok előzetes jelentkezés mellett bárki által látogathatóak.

Tornanádaska

A honfoglalás idején szlávok által már lakott település volt. Nevét írásban először egy 1280-ban kiadott adománylevél említi. A falu akkoriban Nádasd volt, majd később megkülönböztetésül a többi hasonló nevű falutól, lett Nádaska. 1905-ben lett Tornanádaska. Sokáig királyi birtok volt. Lakói 1570-ben a törökdúlás elől elmenekültek. A falu egy ideig néptelen volt és csak az 1600-as években népesült be újból. A falu barokk római katolikus temploma valószínűleg a középkori templom helyén vagy alapjain épült, 1776-ban. Az egy emeletes, 18. századi református harangtorony magányosan áll. 1793-ban Gyulay grófnő vendégeként a nádaskai kastélyban szállt meg Robert Townson tudós, angol utazó, aki magyarországi tanulmányútjáról 1797-ben Londonban megjelent könyvében elsőként említi meg az alsó-hegyi zsombolyokat.
Hadik-kastély - középkori eredetű barokk kastély, mely többszöri átalakítás után nyerte el mai formáját, jelenleg kisegítő iskolaként és nevelőotthonként funkcionál
Kecskevár - az egykori vár romjai a mai magyar - szlovák határon fekszenek, ezért éppúgy vélik Tornanádaskához és a szlovák oldalon elhelyezkedő Szádudvarnokhoz tartozónak.

Baradla-barlang cseppkövei

Jósvafő, Tájház és Medve-sziklák

Derenk és Szelcepuszta